

Lausunto

26.9.2025

KIRJALLINEN ASiantuntijalausunto ympäristövaliokunnalle

Asia: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

John Nurmisen Säätiö kiittää mahdollisuudesta esittää kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026.

Ympäristön ja luonnonsuojeluun varattujen määrärahojen leikkaaminen huolestuttavaa

Luontokato ja ilmastonmuutos etenevät ennennäkemättömällä vauhdilla ja vahvistavat toistensa vaikutuksia. Myöskään Itämeren tila ei ole parantunut, vaikka päästöjä on viime vuosikymmeninä vähennetty merkittävästi. Pitkäjänteisellä työllä on silti ollut vaikutusta, ilman tehtyjä toimia Itämeri voisi nyt olla huomattavasti huonommassa kunnossa.

Jotta Suomi voi täyttää ilmastolain, YK:n luontosopimuksen, EU:n biodiversiteettistrategian ja Itämerensuojelusopimuksen mukaiset sitoumuksensa Itämeren tilan kohentamisesta, luontokadon pysäyttämisestä ja ilmastonmuutoksen hillinnästä, ympäristön- ja luonnonsuojelun määrärahoja ei saa leikata. Erityisen tärkeää on turvata tavoitteiden toteuttamista edistävien ohjelmien, kuten Ahti-, Helmi- ja Metso-ohjelmien, rahoitus.

Saaristomerén ohella myös muiden Suomen merialueiden tilaa on parannettava

Suomen lähes kaikki merialueet ovat heikommassa kuin hyvässä tilassa. Vesiensuojelun rahoituksen turvaaminen myös Saaristomerén ulkopuolella on välttämätöntä, sillä rahoituksen taso määrittää suoraan ohjelmien sisällön ja toteutettavat toimet. Esimerkiksi peltojen kipsikäsittelylle on varattava riittävä rahoitus myös muualla kuin Saaristomerellä, eikä sen toteutuksesta tulisi leikata.

Lantapoikkeuksesta on luovuttava

Hallitusohjelmassa pysyväksi kirjattu fosforiasetuksen lantapoikkeus vesittää Saaristomeri-ohjelman tavoitteet. Fosforilannoituksen löyhemmät rajoitukset eläinperäisille lannoitteille eivät ohjaa tiloja tehostamaan ravinteiden kierrätystä tai vähentämään vesistöjen fosforikuormitusta. Sen sijaan lantaa ja sen mukana fosforia levitetään yhä liikaa eläintilojen läheisyyteen, mikä johtaa ylijäämän valumiseen vesistöihin ja lopulta Itämereen.

Erityisen ongelmallista on syksyllä levitetty lanta, joka valuu helposti vesistöihin, jos peltoa ei pidetä talvella kasvipeitteisenä. Lietelannan syyslevitys tulisikin kieltää pelloille, joille ei kylvetä kasvustoa syksyllä.

Luonnon monimuotoisuuden suojelun rahoitus turvattava

Luonnon monimuotoisuus on arvokkain luonnonvaramme, se ylläpitää myös ihmiselle välttämättömiä ekosysteemipalveluita. Hallitus on asettanut tavoitteekseen pysäyttää luontokadon toteuttamalla uuden kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian ja -toimintaohjelman, jatkamalla Helmi-elinympäristöohjelmaa ja METSO-ohjelmaa sekä vahvistamalla muita toimia lajien ja luontotyyppien suojelemiseksi.

Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kuitenkin riittävää rahoitusta. Vaikka luonnonsuojelu- ja korvausmenoihin osoitettuja määrärahoja on viime vuosina lisätty, kokonaisrahoituksen taso on yhä selvästi aiempaa alhaisempi.

Annamari Arrakoski-Engardt

Toimitusjohtaja

John Nurmisen Säätiö